

ئۆزى ياشاۋاتقان جەمئىيەتنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىمىغاندا، ھەر قانداق بىر ئىنساندا ئۇنىڭغا مايىللىق ۋە ئىھتىياج بولىدۇ. بۇ ھەقتە سەھىھ ھەدىسلەردە بايانلار كەلگەن.

سۈپەت	ھۆكۈمى	ئېنىقلىمىسى
[1] بۇرۇتنى قىسقارتىش	سۈننەت، پۈتۈنلەي چۈشۈرۈۋېتىش يامان كۆرىلىدۇ.	بۇرۇتنى كالىپكە كۆرۈنگەندە (ئېغىزغا چۈشۈپ قالمىغۇدەك) قىسقارتىش سۈننەتتۇر.
[2] ساقالنى قويۇۋېتىش	ۋاجىپ	ساقالنى قىرىش ھارام. چۈنكى ساقالنى قىرىش ئۆسۈشكە قويۇۋېتىشتىن ئىبارەت پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بۇيرۇقىغا خىلاپ.
[3] مېسۋاك ئىشلىتىش	تەكىتلەنگەن سۈننەت	سەندەل ياغىچى (مېسۋاك دەرىخى) ياكى باشقا تەملىك ياغاچتا ئېغىزنى تازىلاش. بۇ ھەر قانداق ۋاقىتتا سۈننەت، لىكىن تاھارەت ئالغاندا، ناماز ئوقۇماقچى بولغاندا، ئۆي ۋە مەسچىتكە كىرگەندە، قۇرئان ئوقۇماقچى بولغاندا، ئۇيقۇدىن ئويغانغان ۋە ئورنىدىن تۇرغاندا، ئۆلۈمنى سەزگەندە، ئېغىز بۇرىقى ئۆزگەرگەندە مېسۋاك ئىشلىتىشنىڭ سۈننەتلىكى تەكىتلىك.
[4] بۇرۇنغا سۇ ئېلىش	تاھارەتنىڭ سۈننەتلىرىدىن	بۇرۇننىڭ ئىچىگە سۇ ئېلىپ ئاندىن چىقىرىش ئارقىلىق بۇرۇننىڭ ئىچىنى يۇيۇش
[5] تىرناق ئېلىش	سۈننەت. قىرىق كۈندىن كىچىكتۈرۈۋېتىش ياخشى ئەمەس.	تىرناق ئېلىش: ئۆسكەن تىرناقنى قىسقارتىشتۇر. چۈنكى ئۇنى قىسقارتماستىن، ئاستىغا كىرلەرنىڭ يىغىلىپ قېلىشىغا سەۋەب بولىدۇ.
[6] بۇت-قول بارماقلىرىنىڭ بوغۇملىرىنى يۇيۇش	سۈننەت	كىرى يىغىلىۋالدىغان ئورۇنلارنى پاكىزلاش، يەنى بارماق بوغۇملىرىدىكى قورۇققا ئوخشىغان يەرلەرنى يۇيۇش.
[7] قولتۇق ئاستىنى تازىلاش	سۈننەت. قىرىق كۈندىن كىچىكتۈرۈۋېتىش ياخشى ئەمەس.	بۇ قولتۇق ئاستىدىكى تۈكلەرنى يۇيۇش، چۈشۈرۈش ۋە باشقا ئۇسۇللار بىلەن تازىلاشنى كۆرسىتىدۇ. چۈنكى بۇ ئارقىلىق قولتۇق ئاستى پاكىزلىنىپ، تەبىئىي پۇراقلارنى يوقۇتۇش مەقسىتىگە يەتكىلى بولىدۇ.
[8] دوۋسۇن ئاستىنى قىرىش	سۈننەت. قىرىق كۈندىن كىچىكتۈرۈۋېتىش ياخشى ئەمەس.	ئەۋرەت ئەتراپىغا ئۆسۈلگەن تۈكچىلەر (ئەرلىك ياكى ئاياللىق). چۈشۈرۈشتىن باشقا ئۇسۇللار بىلەنمۇ پاكىزلاشقا بولىدۇ. مەسىلەن: تۈك چۈشۈرۈش مەھسۇلاتلىرىغا ئوخشاش.
[9] ئىستىنجا قىلىش	تاھارەت قىلىش ئەدەبلىرىدىن	چوڭ-كىچىك تاھارەت ئېغىزنى نىجاسەتتىن سۇ ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان نەرسىلەر بىلەن پاكىزلاش.
[10] ئېغىزنى چايقاش	تاھارەتنىڭ سۈننەتلىرىدىن	ئېغىزغا سۇ ئېلىپ ئاندىن چىقىرىۋېتىش ئارقىلىق يۇيۇشنى كۆرسىتىدۇ.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىندۇكى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دىگەن: <<ئون ئىش ئىنسان فىتىرىدىن بۇرۇنقى قىسقارتىش، ساقالنى قويۇۋېتىش، مېسۋاك ئىشلىتىش، بۇرۇنغا سۇ ئېلىش، تىرناق ئېلىش، بارماق بوغۇملىرىنى يۇيۇش، قولتۇقنى ۋە ئەر-ئاياللىق ئەزا ئەتراپىنى تازىلاش، ئىستىنجا قىلىش>>. زەكەرىيە مۇسئەب مۇنداق دېدى دەيدۇ: ئونىنچىسىنى ئۇنتۇپ قالدۇم، ئېغىزنى چايقاشمىكىن. قۇتەيبە ۋە كىئىنىڭ مۇنۇ سۆزىنى زىيادە قىلدى: <سۇ تۆكۈش: ئىستىنجا قىلىش دىگىلىكتۇر>. مۇسلىم رىۋايەت قىلغان ھەدىس.

[11] خەتتە قىلىش: ئەزلەرگە ۋاجىپ، ئاياللارغا ئىھتىياج بولغاندا سۈننەت. زەكەر بېشىنى يۈگەپ تۇرغان تىرىنى كىسىۋېتىشنى كۆرسىتىدۇ. بۇنىڭدىن مەقسەت: ئۇنىڭغا كىرلەرنىڭ يىغىلىپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە كىچىك تاھارەتتىن تولۇق خالاس بولۇش.

ئەبۇ ھۇرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دىگەنلىكى رىۋايەت قىلىندۇ: <<بەش ئىش فىتىرىدىن: خەتتە قىلىش،...>>. بىرلىككە كىلىنگەن ھەدىس.

مەنبە: شەيخ ھەيسەم سەرھان رەھمەتۇللاھى ئەلەيھىننىڭ <فتح المعين في تقريب منهج السالكين وتوضيح الفقه في الدين> ناملىق كىتابىدىن ئېلىندى.